

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2024, NUMMER 196

Datum	21 januari 2025
Van	College B&W
Behandeld door	J. Meijer
Doorkiesnummer	14030
E-mailadres	jaap.meijer@utrecht.nl
Kenmerk	12975277
Beleidsveld	Wmo en Welzijn, Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2024 nummer 196 van Ingeborg Hornsveld (GroenLinks), mede namens Ilse Raaijmakers (PvdA), Beau Nederhand – Ruud Maas (Volt), Rik van der Graaf (ChristenUnie), Nadia Stylianou (D66), Bert van Steeg (CDA) en Emma Kolenbrander – Ruben Snijder (Student & Starter) van 19 november 2024 over Criminelen in de zorg. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1

Ongetwijfeld is de gemeente Utrecht hier ook van op de hoogte. Staat het college in contact met politie en justitie hierover?

Antwoord 1

We kennen de zorgelijke ontwikkelingen waarbij criminelen, al dan niet in georganiseerd verband, de zorgsector misbruiken. Op 26 november jl. is met u tijdens een technische raadsessie gesproken over het ondermijningsbeeld voor de eenheid Midden-Nederland (EOB 2024). Het rapport 'Criminelen in de zorg, een grote zorg' komt hier ook uit voort. Tijdens deze raadsessie is de politie ingegaan op het actuele beeld rondom ondermijnende criminaliteit, waaronder ondermijning in de zorg. In de lokale driehoek, bestaande uit de burgemeester, het OM en de politie, is dit beeld eerder besproken. In dit beeld zijn voorbeelden naar voren gekomen die Utrecht raken. Maar zeker ook daar buiten. Naar aanleiding hiervan heeft de burgemeester het vraagstuk van 'ondermijning in de zorg' op de landelijke agenda gezet van het Strategisch Beraad Ondermijning. Ook neemt het college de signalen mee uit het geschetste beeld voor onze eigen gemeentelijke organisatie. We als nemen maatregelen vanuit de kaders van onze ondermijningsaanpak Grenzen Stellen Perspectief Bieden, en ook vanuit de kaders van het nieuwe uitvoeringsprogramma Toezicht Wmo en Jeugd, dat u gelijktijdig met de antwoorden op deze schriftelijke vragen ontvangt.

Vraag 2

Heeft het college contact met zorginstellingen hierover?

Antwoord 2

Deze signalen zijn bekend bij onze contractmanagers en accounthouders, die in nauw contact staan met zorginstellingen. Wel verdient dit fenomeen extra nadrukkelijke aandacht, om als gemeente en zorgpartijen weerbaar te zijn en te blijven. Dit is één van de redenen om onze aanpak te verstevigen met het uitvoeringsprogramma toezicht Jeugd en Wmo.

Vraag 3

In hoeverre is er in Utrecht controle op ZZP'ers, en andere commerciële zorgverleners/bedrijfjes die ingehuurd worden? Wie houdt hier toezicht op en welke rol speelt de gemeente daar in?

Antwoord 3

Gecontracteerde zorginstellingen zijn zelf verantwoordelijk voor hun personeel en moeten zorgen dat het personeel waar zij mee werken gecertificeerd is en een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) heeft. Dat geldt ook voor personeel dat niet in loondienst is zoals uitzendkrachten of ZZP'ers. We weten echter dat diploma's vals verkregen kunnen zijn (door bijvoorbeeld misbruik te maken van de mogelijkheid om via een EVC-traject (Erkenning van Verworven Competenties) een registratie te krijgen) en dat controle op echtheid daardoor geen eenvoudig proces is. Ook is bekend dat aanbieders deze verantwoordelijkheid niet altijd (kunnen) nemen. Met het uitvoeringsprogramma Toezicht Wmo en Jeugd, dat uw raad binnenkort ontvangt, zetten we in op een stevigere controle hierop, waarbij we zorginstellingen niet alleen willen controleren maar hen ook willen ondersteunen met expertise en capaciteit om deze controles goed in te richten en uit te voeren.

Vraag 4

Hoe worden diploma's en werkervaring van zorgaanbieders gecontroleerd?

Antwoord 4

Bij persoonsgebonden budgetten controleert de gemeente Utrecht op diploma's en werkervaring van zorgaanbieders door VOG's, diploma's en certificaten te ontvangen en te verifiëren. Dit geldt voor zowel gecontracteerde als niet-gecontracteerde aanbieders om willekeur te voorkomen. Medewerkers en stagiaires moeten een recente VOG hebben, en een nieuwe VOG wordt aangevraagd bij redelijke vermoedens. Bij Zorg in Natura is een voorwaarde voor het bieden van Wmo- of Jeugdhulpondersteuning dat gecontracteerde partijen controleren op diploma's en VOG's.

Vraag 5

Zijn er bij het college voorbeelden bekend van dit soort criminaliteit (waarbij het college niet in detail hoeft te treden over individuele cases)?

Antwoord 5

Ja, we kennen diverse voorbeelden van (georganiseerde) criminaliteit die de zorg raken. Uw raad is eerder geïnformeerd over het fenomeen zorgfraude. Daar hebben we ook al langer aandacht voor en zetten we ook op in. De verwevenheid met zware dan wel georganiseerde criminaliteit in de zorgsector is wel nieuw en wordt meer en meer zichtbaar. Denk bijvoorbeeld aan personen die met – soms ernstige - antecedenten een zorgbureau op naam hebben. Ook zien we een schrikbarende toename van criminelen die zonder diploma werkzaam zijn als zzp'er in de zorg. Zij strijken hiermee grote bedragen per maand op. Het gevolg is dat criminelen aan het bed staan van kwetsbare personen en medische handelingen verrichten zonder hiervoor te zijn opgeleid. Het college is dan ook bekend met signalen van valse (zorg)diploma's en fraude via ZZP constructies. De risico's lijken met name aanwezig te zijn bij partijen die via onderaannemerschap, ZZP-constructies, of Pgb's en/of uitzendbureaus actief zijn. In het nieuwe uitvoeringsprogramma Toezicht

Wmo en Jeugd zullen we ook gaan inzetten op een diepgaandere analyse van het fenomeen ondermijning in de Utrechtse zorg en het in kaart brengen van signalen en risico's.

Vraag 6

Is het college ook bekend met gevallen van diefstal binnen zorginstellingen?

Antwoord 6

Ja, het college is hier in algemene zin mee bekend. Overigens, zoals volgt uit het antwoord op vraag 5, steekt het college breder in op het vraagstuk en de aanpak van ondermijning in de zorg dan sec op diefstal als delictvorm.

Vraag 7

Zo ja, om hoeveel slachtoffers gaat het ongeveer (voor zover bekend) in Utrecht, (van zowel diefstal als "fout" personeel) en krijgen zij ondersteuning van de gemeente?

Antwoord 7

Vanuit politiesystemen is het niet aan te geven hoe groot de omvang is van diefstal binnen zorginstellingen en het aantal slachtoffers. Er zijn verschillende verschijnings- en uitingsvormen. Daarnaast wordt er ook niet altijd melding of aangifte van gedaan bij de politie. Van deze situaties wordt ook geen melding gedaan bij de gemeente, waardoor het slachtofferbeeld op dit moment onbekend is. Vanuit de bredere inzet op ondermijning in de zorg is aandacht voor de aanpak van 'fout' personeel. Frauduleuze EVC bureaus, valse zorgdiploma's en daarmee de inzet van onbevoegd personeel maken daar onderdeel van uit als ook het beeld van slachtofferschap.

Vraag 8

Wat gebeurt er vervolgens met die zaken, gaat dit naar justitie?

Antwoord 8

Wanneer er aangifte van diefstal of andere misdrijven door 'fout' personeel wordt gedaan bij de politie door een zorginstelling of slachtoffer dan worden deze zaken opgepakt en onderzocht. Wanneer na onderzoek een verdachte in beeld komt en kan worden aangehouden dan wordt dit voorgelegd aan en ingezonden naar justitie die bepaald of er strafrechtelijke vervolging zal plaatsvinden. In afstemming met justitie kan de verdachte ook worden verplicht tot schadeloosstelling.

Vraag 9

Als er gevallen bekend zijn: op welke manier wordt door gemeente en betrokken organisaties geprobeerd dit in de toekomst te voorkomen?

Antwoord 9

Waar het gaat om diefstallen in zorginstellingen, kan de politie in direct contact met de zorginstelling - waar de diefstal plaatsvond en van waaruit aangifte is gedaan - gerichte preventie adviezen geven over hoe dit te voorkomen is (bewustwording). Daarnaast werkt de gemeente binnen een bredere integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit samen met andere partners. Bij concrete signalen wordt samen met betrokken organisaties gekeken wat er in de desbetreffende casus kan worden gedaan aan interventies, denk aan het uitvoeren van een gerichte integrale controle. Onderdeel van deze integrale aanpak kan ook het opwerpen van barrières zijn, waaronder het versterken van toezicht en handhaving, om criminelen in de zorg te belemmeren en aan te pakken.

Vraag 10

Is men het met ons eens dat vaste contracten sowieso wenselijker zijn dan het inzetten van ZZP'ers of commerciële zorgverleners, zowel voor de kwaliteit van zorg voor patiënten als voor de rechten van de werknemers zelf? Zo ja, hoe kunnen we er in Utrecht voor zorgen dat er meer vaste contracten komen, en dat er minder gebruikt zal worden gemaakt van ZZP'er en commerciële zorgverleners?

Antwoord 10

We hebben de overtuiging dat vast werk een vast contract verdient. Tegelijkertijd zien we dat flexibele contracten horen bij gezonde bedrijfsvoering. Tegelijkertijd ontkom je in bepaalde gevallen niet aan flexibel personeel. Om een bijdrage te leveren aan het herstellen van het evenwicht, stimuleren we samen met UtrechtZorg regionaal werkgeverschap. Een voorbeeld daarvan is Fair Utrecht – een platform om de zorg- en welzijnsorganisaties van regio Utrecht te verbinden aan zzp'ers tegen kostprijs. Daarnaast hebben werkgevers een belangrijke rol. In de nieuwe beleidsnota arbeidsmarkt (dat u naar verwachting in het eerste kwartaal van 2025 ontvangt) gaan we hier nader op in. Het aantal ZZP'ers neemt volgens cijfers van de KvK momenteel overigens al af (met name in de zorg), mogelijk als gevolg van de strengere handhaving op schijnzelfstandigheid.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke vragen “Criminelen In de zorg”

Datum: 19-11-2024

[Politie waarschuwt: criminelen zijn 'op grote schaal' actief in de zorg](#)

Onlangs kwam in het nieuws dat criminelen actief zijn in de zorgsector. Dit stond in een intern document van de politie met de titel *Criminelen in de zorg, een grote zorg*.

Met fraude en criminaliteit in de zorg is flink veel geld te verdienen. "Criminele zzp'ers die 12.000 euro per maand verdienen zijn eerder regel dan uitzondering", schrijft de politie in het document.

Volgens het politiedocument behandelen criminelen met valse diploma's zonder opleiding kwetsbare patiënten, zoals mensen met dementie of een zware verstandelijke beperking.

Volgens de politie kiezen de criminelen bewust voor zorginstellingen waar de meest kwetsbare personen verblijven. "Omdat deze cliënten vaak niet in staat zijn om misstanden kenbaar te maken, blijft het (langer) verborgen dat de 'zorgmedewerker' helemaal niet over de kennis en kunde beschikt om zorghandelingen te verrichten."

Tevens wordt de zorg gebruikt als dekmantel voor andere criminele activiteiten, en bereiken ons verhalen van bewoners van zorginstellingen waar gestolen wordt.

Ook is er bekend dat er gefraudeerd wordt met de WMO. Hier zijn op 29 mei 2024 schriftelijke vragen over gesteld. De vragen hier gaan meer specifiek over het frauderen door bedrijfjes die ongekwalificeerd en onbetrouwbaar personeel leveren aan zorginstellingen, en over diefstal binnen instellingen. Maar we weten dat dit deels overlapt met de eerdere SV.

Wij begrijpen dat het personeelstekort in de zorg gigantisch is, en de nood hoog, toch is een strenge controle en aanpak hierop hard nodig. Wij maken ons ernstige zorgen over de gevolgen voor alle betrokkenen, en de maatschappelijke impact van dergelijke criminaliteit, en hebben daarom de volgende vragen:

Vragen:

- 1) Ongetwijfeld is de gemeente Utrecht hier ook van op de hoogte. Staat het college in contact met politie en justitie hierover?
- 2) Heeft het college contact met zorginstellingen hierover?
- 3) In hoeverre is er in Utrecht controle op ZZP'ers, en andere commerciële zorgverleners/bedrijfjes die ingehuurd worden? Wie houdt hier toezicht op en welke rol speelt de gemeente daar in?
- 4) Hoe worden diploma's en werkervaring van zorgaanbieders gecontroleerd?
- 5) Zijn er bij het college voorbeelden bekend van dit soort criminaliteit (waarbij het college niet in detail hoeft te treden over individuele cases)?
- 6) Is het college ook bekend met gevallen van diefstal binnen zorginstellingen?
- 7) Zo ja, om hoeveel slachtoffers gaat het ongeveer (voor zover bekend) in Utrecht, (van zowel diefstal als "fout" personeel) en krijgen zij ondersteuning van de gemeente?
- 8) Wat gebeurt er vervolgens met die zaken, gaat dit naar justitie?
- 9) Als er gevallen bekend zijn: op welke manier wordt door gemeente en betrokken organisaties geprobeerd dit in de toekomst te voorkomen?
- 10) Is men het met ons eens dat vaste contracten sowieso wenselijker zijn dan het inzetten van ZZP'ers of commerciële zorgverleners, zowel voor de kwaliteit van zorg voor patiënten als voor de rechten van de werknemers zelf? Zo ja, hoe kunnen we er in Utrecht voor zorgen dat er meer vaste contracten komen, en dat er minder gebruikt zal worden gemaakt van ZZP'er en commerciële zorgverleners?

Gesteld door:

- Ingeborg Hornsveld, GroenLinks
- Ilse Raaijmakers, PvdA
- Beau Nederhand, Volt
- Ruud Maas, Volt
- Rik vd Graaf, CU
- Nadia Stylianou, D66
- Bert van Steeg, CDA
- Emma Kolenbrander, Student & Starter